

ДОКЛАД ЗА НАЙ-ДОБРИТЕ ПРАКТИКИ

Кръгови
обществени поръчки
Обобщена версия

Кръгови обществени поръчки

Доклад за най-добрите практики

Обобщена версия, април 2017

Издател: ICLEI – Местните власти за устойчиво развитие, Европейски секретариат

Автор: Ибен Кинч Сон и Анне-Метте Лиземозе Бендсен, Датска агенция за опазване на околната среда

Снимки: Всички снимки от pixabay.com под Creative Commons CC0

Copyright: © Консорциум по проекта „Региони на устойчивите обществени поръчки – SPP Regions“, 2017

За SPP Regions: Проектът „Региони на устойчивите обществени поръчки“ насърчава създаването и укрепването на 7 европейски регионални мрежи от общини, работещи съвместно в областта на устойчивите (SPP) и иновативните (PPI) обществени поръчки. Регионалните мрежи си сътрудничат пряко в търговете за екологични иновационни решения, като същевременно изграждат капацитет и разпространяват знания и умения чрез своите дейности в областта на SPP и PPI. Чрез публикуването в рамките на проекта 42 обществени поръчки ще се постигнат 54,3 GWh/год. спестявания на първична енергия и производството на 45 GWh/год. енергия от възобновяеми източници.. За повече информация: www.sppregions.eu Email: info@sppregions.eu

Този проект се финансира от програмата на Европейския съюз за научни изследвания и иновации „Хоризонт 2020“ по споразумение за отпускане на безвъзмездна помощ № 649718. Отговорността за всяка грешка или пропуск е единствено на редактора. Съдържанието не отразява непременно становището на Европейската комисия. Европейската комисия не носи отговорност за използването по какъвто и да е начин на съдържащата се тук информация.

Съдържание

Какво е кръгова обществена поръчка?.....	4
Примерни модели на кръгова обществена поръчка.....	5
Защо кръгова обществена поръчка?.....	6
Примери за най-добри практики	7
Източници и допълнителна литература	8

Какво е кръгова обществена поръчка?

Кръговата икономика придобива все по-голямо значение като потенциален начин за нашето общество да увеличи просперитета, като в същото време се намали търсенето на все по-ограничените суровини и се минимизират външните въздействия. Това е отговор на традиционния линеен модел „вземи, направи, изхвърли“, който започва с добив на ресурси и завършва с отпадъци. Кръговата икономика е свързана със запазването на стойности и „затварянето на веригата“ на жизнения цикъл на продукта.

Поръчките играят ключова роля в развитието на кръговата икономика и осигуряват мощен механизъм, който да даде възможност на икономиките да станат по-кръгови. Но как поръчките се направят по-кръгови?

Няма съгласувано определение на кръговите поръчки. Кръговата поръчка обаче се отнася до сключването на споразумения, гарантиращи, че продуктите, които сте закупили за Вашата организация, се произвеждат в съответствие с принципите на кръговата икономика и подлежат на по-нататъшна преработка след употреба. Такива продукти са проектирани за трайност, поправка и рециклиране и в края на техния жизнен цикъл могат да бъдат разбити на компоненти, материали или суровини, които могат да бъдат използвани отново в производствената верига.¹

Има много подходи както на ниво продукт, така и на ниво доставчик и на системно ниво, които могат да насърчават повече кръгови решения и продукти с ефективно използване на ресурсите. И има много стъпки, които трябва да се предприемат в различните етапи на възлагане на обществени поръчки по пътя към затварянето на веригите.

Във всеки етап на поръчката има елементи, които трябва да се променят, за да се получи по-кръгово решение.

Особено важна е началната фаза на поръчките, когато се опитваме да осигурим повече кръгови решения. Точно тук се дефинират нуждите и започва диалогът с пазара. Тук се разглежда стратегията за възлагане на обществени поръчки и възможностите.

Трябва да се променят три елемента на обществените поръчки или да им се обърне внимание, за да се насърчат повече кръгови решения:

1. Фокус върху услугата вместо върху продуктите,
2. Фокус върху проектирането на продукта, фазата на употреба и края на живота,
3. Фокус върху пазарния диалог.

¹ <http://mvnederland.nl/circular-procurement-guide>

Примерни модели на кръгова обществена поръчка

Има много начини да се използва възлагането на обществена поръчка, за да се получат повече кръгови решения.

Най-добрият модел, подходящ за създаване на кръгово търсене и кръгови решения, зависи от условията и възможностите, с които разполагат участниците на пазара и партньорите от веригата за доставки. Задачата при възлагане на обществени поръчки е да се идентифицира в диалог с пазара най-подходящият цикъл за различни продукти и услуги.

На фигурата по-долу можете да намерите различни начини или модели, които могат да Ви помогнат да направите поръчката по-кръгова.

Както е показано, има няколко начина да се направят поръчките кръгови или да се предприемат стъпки към това.

Горепосочените модели за възлагане на обществени поръчки обхващат по различни начини принципите на кръговите поръчки – фокус върху услугата вместо продуктите, фокус върху дизайна на продукта, фазата на употреба и края на живота и фокус върху пазарния диалог. Най-често срещаните кръгови маршрути са споменати по-рано: обратно изкупуване, купуване-препродажба и системи за продуктови услуги.

Защо кръгова обществена поръчка?

Освен че са инструмент, с който публичните организации да насочват пазара в по-кръгова посока, кръговите поръчки имат финансови, обществени и стратегически ползи, които трябва да бъдат взети под внимание.

ПОЛЗИ ОТ КРЪГОВИТЕ ОБЩЕСТВЕНИ ПОРЪЧКИ

Финансови съображения

- Намаляват се разходите (краткосрочно и дългосрочно), в смисъл на Обща цена за ползване или Обща цена за притежание.
- Може да се свали част от тежестта върху Вашата организация.
- Честотата на поръчките ще се намали благодарение на удължения експлоатационен срок на продуктите.
- Необходимо е по-малко управление на отпадъците (ако има такива), така че тези разходи ще се намалят.
- Ще се противопоставят на колебанията в цените.

Социални съображения

- Предотвратяват разхищаването и минимизират употребата на опасни вещества.
- Помагат за противодействие на изчерпването на оскъдните суровини и свързаните с тях геополитически и екологични проблеми.
- Водят до по-голяма прозрачност във веригата.
- Подпомагат редица фирми във веригата да поддържат или увеличават приходите си, като модернизират своите бизнес модели.

Стратегически съображения

- Вашата организация става устойчива за в бъдеще. Това се дължи отчасти на по-ниските разходи и по-голямата сигурност на доставките.
- Кохерентно сътрудничество във веригата и по този начин по-стабилна верига за доставки.
- Намаляват риска: в най-добрия случай (икономическият) риск трябва да се носи от страната, която е най-способна да го понесе.
- Предоставят по-добро предвиждане за бъдещите Ви разходи.
- Подобряват Вашата репутация и дава на Вашата марка по-голяма отличителност.

Източник: Ръководство за кръгови поръчки, MVO (Корпоративната социална отговорност), Нидерландия

Примери за най-добри практики

Кръговите поръчки все още са в начален стадий. Засега няма натрупан много опит. По-долу се предлага набор от най-добри практики, които, надяваме се, могат да вдъхновят и да изяснят какво представляват кръговите поръчки и какъв е потенциалът им.

Случай 1 СТРОИТЕЛСТВО	Изграждане на централния офис на екипа на Ланд Роувър за Бен Ейнсли Регата на стойност 27 млн. евро и посетителския център, като са приложени BREEAM и кръгови принципи (Великобритания)
Случай 2 ПЪТНО СТРОИТЕЛСТВО	Кръгова реконструкция на 19 km от магистрала A12 между кръстовището Еде и Грейсоорд (Нидерландия)
Случай 3 КРЪГОВО УПРАВЛЕНИЕ НА АКТИВИ	Използване на план за управление на кръговите активи в Sweett Group, за да се направи по-кръгова поддръжката, затваряне на веригата на материалите от категории като мебели и друго офис оборудване (Уелс)
Случай 4 ОФИС ОБЗАВЕЖДАНЕ	Разработване на рамка за възлагане на обществени поръчки за мебели, осветителни тела, подови настилки и настилки от Националната служба за обществени поръчки (Великобритания)
Случай 5 БОЛНИЧНИ МАТРАЦИ	Фокус върху кръговите опции, при повторното възлагане на договора за предоставяне на 329 матрака в Cambridge University Hospital Foundation Trust (Великобритания)
Случай 6 ТЕКСТИЛ	Опит с възлагане на кръгови обществени поръчки за текстилни изделия от възлагащите органи в общественния сектор/централните органи за покупки
Случай 7 СПОДЕЛЯНЕ НА КОЛА	Използване на услуги за споделяне на автомобили за подобряване на управлението на публичния парк в град Бремен (Германия)
Случай 8 ДЪРВОДЕЛСТВО И МЕБЕЛИ	Доставка на дърводелски изделия и обзавеждане на офис сградата на Prorail (Холандия)
Случай 9 СТРОИТЕЛСТВО	Изграждане на временен офис, кметство Бруммен, за период от 20 години (Холандия)
Случай 10 МЕДИЦИНСКИ ТЕХНОЛОГИИ	Сътрудничество между медицинския център Phillips Healthcare и медицинския център Georgia Regents Medical Center за разгръщане на иновативна стратегия за грижа за пациентите, включващи кръгови инициативи (САЩ)
Случай 11 РАБОТНО ОБЛЕКЛО	Закупуване на работно облекло в община Хернинг (Дания)
Случай 12 ПОЛИТИКА НА КРЪГОВИ ПОРЪЧКИ	Възприемане на политика за кръгови обществени поръчки в община Самсо, която да мотивира както купувача, така и оферента в по-кръгова посока (Дания)
Случай 13 ОФИС ОБЗАВЕЖДАНЕ	Закупуване на мебели за Градския съвет на Венло, като се търсят нетоксични вещества, които улесняват разглобяването, обновяването и запазването на остатъчната стойност (Нидерландия)

Източници и допълнителна литература

Това е обобщение, в което се изтъкват ключовите поуки от „Кръгови обществени поръчки: добри практики“. Вижте пълния доклад за повече подробности.

За Регионите на устойчивите обществени поръчки (SPP Regions)

Регионите на устойчивите обществени поръчки - SPP Regions насърчават създаването и разширяването на 7 европейски регионални мрежи от общини, работещи съвместно в областта на устойчивите и иновативните обществени поръчки.

Регионалните мрежи си сътрудничат пряко в търговете за екологични иновационни решения, като същевременно изграждат капацитет и разпространяват знания и умения чрез своите дейности по обществените поръчки. 42-те поръчки в рамките на проекта ще постигнат 54,3 GWh/год. спестяване на първична енергия, както и производството на 45 GWh/год. възобновяема енергия.

ПАРТНЬОРИ ПО ПРОЕКТА

Този проект се финансира от програмата на Европейския съюз за научни изследвания и иновации „Хоризонт 2020“ по силата на споразумение за отпускане на безвъзмездна помощ № 649718. Отговорността за всяка грешка или пропуск е единствено на редактора. Съдържанието не отразява непременно становището на Европейската комисия. Европейската комисия не носи отговорност за каквото и да е използване на информацията, съдържаща се тук.